

WWW.UNIBELGRADE

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Излази три пут у месецу на 1 табаку. Претплата се шаље напред уредништву. Неплаћена писма од нередовних дописника не примају се.

ПАСТИР

За све српске крајеве стаје на годину 60 гр. или 6 ф. на године 30 гр. или 3 ф. на три мес. 15 гр. или 1. ф. и 50 новчића.

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЈА.

издаје и уређује РЕКТОР БОГОСЛОВИЈЕ ПРОТА Никола Поповић.

САДРЖАЈ: Уводни чланак. — Каталогизација. — Српска црква. — Типик. — О св. Сави.

М И С Л И

на нову 1870 годину.

(Продужење.)

Но како ли ми стојимо с нашим наравственим напредовањем, с нашим моралним унапређењем? Да ли се и код нас неповторавају они жалосни појави моралнога стања, који се, као што реко смо, виде у многим крајевима западне Европе? Да ли смо ми у прошлој години били бољи него у позапрошлој и да ли ћемо ове године бити бољи, него што бејасмо у прошлој?

Нема сумње да морална страна човекова расте и напредује по мери правилно — умственог развића његова и свести. Што је човек богатији са знањем, што лепше и боље познаје одношај према Богу, према ближњима и према себи самом, у толико је он више и боље заштићен од погрешака, дакле и од пада моралног, као и напротив. Свето писмо вели: „помни последња твоя и во кѣки несогрѣшиши.“ А и Бокло — овај знаменити историк у последње доба утврђује ту исту мисао само другим речима: кад би човек, вели он, могао да измери све оне последице, које

га после преступљења као необходан резултат постићи мо-
рају, то се он не би никад решио да учини ово или оно
преступљење. Но он греши зато, што незна и неуме подро-
бно да оцени несрећу која га затим очекује. Дајте човеку
правилан појам о ствари — дајте му да разуме шта ће бити
од њега и физички и морално кад се реши на рђав посао,
— и ви сте онда одклонили испред његових очију, и срца,
и мисли, свако искушење ка злу, а тиме и прекинули пре-
ступљење у самом извору.“

С развићем дакле свести и знања, с развићем прави-
лнога појма о свему оном, што је добро, лепо и поштено —
зависи и наш морал и наше у њему напредовање. По овоме
да би „Пастир“ одговорио на тему, коју у почетку овог го-
вора положи, и према томе изрекао свој суд како ли ми
растемо и напредујемо у наравствености, то би требало да
пре свега реши питање: како ми ми стојимо и напредујемо
у науци у опште, и да ли се ова бар код нас развила пра-
вилно и сугласно с духом века и с духом нашега народа;
или је она и код нас ишла путем неправилним, погрешним,
и у место да шири и уздиже морал, кварила и изопачава-
ла поједину светињу срца и душе нашег народа, нашег
друштва?..

„Слаби смо, нејаки смо, код нас нема никакве праве
науке“ чују се код нас у речи и у писму разговори. Пре-
тераност није лепа ни у чему, па неваља ни овде. Да смо
слабљи, да смо мањи са просветом и науком од других ве-
ћих народа, који су раније почели, па богме више и ура-
дили — о том неће нико ни спорити; но да смо баш тако
бедни и нејаки, како нам се од појединих људи намеће, и
то непостоји. Заостали смо од других народа, али није у
том наша кривица. Она лежи у многим спољним околно-
стима, нарочито у нашем историском положају. Док су дру-
ги народи у срећнијим околностима развијали науке, дотле
је Србин морао непрестано стојати на стражи и одбијати

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

нападај час с истока, а час са запада. „Војнику је кућа — каваница; дуга пушка — и отац и мајка.“ Прелазећи из места у место и очекујући сваког дана орде с једне или друге стране, Србин немогаше да развија своју индустрију, да у мирном и спокојном кабинету своме покреће и у савршава науке. Неколико овчица, рало и волови — то бејаше цео предмет радње његове.

Но зато у овом дугом четовању, у овом дугом пресељавању из места у место, у овом дуготрајном сукобу сад са једним, сад са другим суседним народом — он је изнео и задржао и до данас (поред осталих) три особите врлине, које га карактеришу као *народ српски* и које му обећавају далеко лепшу и сјајнију будућност него ма и ког другог не словенског народа.

Четујући и ратујући непрестано, наш је народ више пута искусио, како је грозан, како је мучан и тежак положај једнога народа, кад у страшним и тешким данима остане без свог вођа, без свог поглавара. Ово горко искуство улило је и населило у срце његово безграничну љубав и оданост према своме владоцу. И до данас он негледа другче и не мислили, већ Бог на небу, Господар на земљи. Бог и владар, то су његови чувари, његови браниоци — оци.

Гонећи своје непријатеље и патећи се у овоме без жене без крова и дома, ноћујући у шуми, планини без ватре, без хлеба — он је често склапао све своје наде у Бога и од њега једног избављења очекивао. Ова топла нада његова на Бога и промисао његов, ово истинско уверење, да га Бог заиста у свима тешким искушењама није лишио своје помоћи, — створило је у њему дубоко религиозно у беђење у Бога и његову свету правду — развило је и оснажило душу његову према светој вери праћедовској. Наш народ и до данас носи и храни у себи ово дубоко чувство религиозности.

Сударајући се с туђим народима и бојећи се да га како непревуку и претопе у се, било језиком било обичајима, наш је народ одржао љубав према своме језику, према своме обичају. И у овом он оста и до данас сталан, па готово и упоран. Дакле *Владар* — *отац*; *вера*; *језик и обичај* — ево три главне и особите врлине, које наш народ изнесе из дуготрајне борбе своје и које и дан данас с особитом љубављу а на велику срећу и будућност своју, храни и негује у свежи мгрудима својим. (Продужиће се.)

Српске Катихезе на основу синодалнога катихизиса.

(Од проте Н. Беговића.)

Крст као знаменка вере.

Дієцо пазите. Ја сам овђе казао: да крстом знаменујемо веру православну. Шта сам ја казао? Реци ти Бранко! — (ако није тај цијели ставак тачно изказао, ваља катихета да још један пут сам разговјетно и споро понови исти стих.) Сад реци ти Бранко то исто. Реци ти Бошко! — ти Душане! — Реците сви скупа то! — Добро! Крстом знаменујемо веру православну.

А шта сам ја вама казивао већ од прије за „частни крст“? Како правимо частни крст? којом руком? (Ако дијете није одмах одговорило на прво питање, онда ова даља два питања помажу да разјасне прво питање, и да опомену дієцу на оно што су од пре већ учили. Ако ли је немарно понављање било свега што је већ учено, и дієца се више тога никако и не опомињу! онда дієца нијесу крива! .. Ту непрестаје ништа прече, него својски поновити пређашњу задаћу о „частном крсту.“ — Па кад је та задаћа из гроба подигнута и оживела, онда истом доћи на овај горе предложени ставак о „знаменовању крста.“) Што ли сам вам казивао о „вери?“ Сјећатели се ви наше (I) прве задаће! Од

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

кога имамо віеру? Од Бога. Добро. А како се зове наша віера? Сећатели се наше (II.) друге задаће! Ја сам казао овако: Наша віера зове се православна хришћанска. Реците сви то! — Добро; немојте заборављати. —

Пазите сад још: Гђе носимо нашу віеру? (Ако незнаду, брзо узети одма следеће питање) гђе је Бог усадио віеру нашу? (Ако и то не иде, онда још покушати питање овим:) Шта нам је Бог усадио у срце? віеру. Дакле гђе нам је Бог усадио віеру? — у срце. Дакле віеру носимо у срцу. То сам ја питао.

Пазите да вас питам још једном: Гђе носимо нашу віеру? — У срцу. Видиш ли ти срце твоје? Душане! — (овђе се дієца лако забезекну, те незнаду одговорити лако Одговор им нетреба у уста метати, него згодно питати, па да сама даду тражени одговор овако:) Шта си ти обукао? Аљину? А шта имаш под аљином? зубун (прслук); А под зубуном? под зубуном кошуљу. Видиш ли и срце твоје? — Невидим. (Тако њи више питати, док се сви не упознаду са задаћом.) Запамтите да се срце невиди, јер је дубоко у прсима под кожом и ребрима.

Пазите! Реклисмо да је віера у срцу. Сад сте познали, да се срце невиди. А видели се віера? Кажу ти Војине! — Невиди; Добро! Срце се невиди — віера се невиди. Реците то сви! —

Дієцо пазите још: срце куца: срце се куцањем знаменује. По тој знаменци знамо за срце. Запамтите то. Ево питам: чим се срце знаменује? Кажу Бошко! — Куцањем. Шта значи куцање срца? Кажу ти Бранко! — Знамо за срце. Тако видите дієцо „ако срца невидимо, знаменка његова каже.

Сад пазите: Ја сам казао да се крстом віера знаменује. Питам: чим се віера знаменује? Кажу ти Влајко! — Крстом. Тако! віера се крстом знаменује. Реците сви тако! — Добро. Віера се невиди, она се крстом знаменује.

(Ако је близу икона са Крстом, ваља діеци дати да облик крста добро разгледају. Одмах наводити их, да у зраку прстом облик крста начине. Катихета покаже својим прстом најпре. — Затим написати просто кредом на табли облик крста. Ако ли је црква близу, нека виде на цркви крст. Тако діеци казати за гробље. На гробљу има много крстова. Рећи им са пуним достојанством: Црква и гробље наше су светиње!! — Може Катихета одмах ту на табли написавши повелики крст, ставити око крста четири слова, и казати діеци, да се то зове „србски“ (крст) — грб. — Може дати бољој діеци да и она тако начине на табли кредом. Нека им каже, да се та четири слова читају: само слога Србина спасава. — То нека діеца понове и, науче тачно читати.)

„О једином Бозѣ во святой Троици.“

Діецо! овђе говорити ћемо о Богу. Бога видити неможемо, Бог је дух. Само діела божја видимо, и тако познајемо Бога. Србин рече: „људи Бога невиде; већ по прилици находе.“ (Поновите задаћу IV.)

Читај питање 1. ти Милутине! — Подвучите ту ријеч „безумна.“

Пазите: безуман је чојек који памет своју изгуби. За такове се људе рече: „ступио с памети“ — „шенуо се у мозгу.“ У болести тешкој то се догађа. За такове болеснике молимо се Богу — „свијештају сг масла.“ Српска пословица рече: прости Боже будали као и св. Николи.“ Сватко је болести дужан. Дакле у болести ако што чојек рече на страну, то и Бог прашта. Србин је побожан и у болести, те ако и с памети ступи, Србин се крсти, икону љуби, и радо цркви својој тежи, па се Богу моли, како знаде и може у болести својој. —

Него има и други врста те болести: у пићу гнусном — од вина и ракије — побудали чојек, а и од љутости па-

костне. „будале су љутите“ — вели св. писмо. За такве будале рече србин: „небоји се свака будала Бога; већ ба-тина. То су ти „безумни“ што сте сад читали. Од тије будала уклањајте се! Такве будале не пазе шта ће рећи. Од тије будала долази ружна псовка. —

А ако су у школу ишли, па после помаме се и побие-сне, они тај отров свој напишу и у књигу. — Неслушајте дакле будаласте ријечи псовачке; јер тко ће зло рећи, тај ће зло учинити. А тко зло напише, тај на зло наше смијера. Такве зле књиге немојте никада читати!

Да питам пазите: колико врста имаде будала? — Двије Који су? — Болесни и бијесни. Чим се лијече болести „огњевите?“ — Молитвом. Чим ли бијесне будале? — Бати-ном. Чим пак „учене“ будале? — Презирањем.

Видите дијецо! У школу се иде да се научимо памети, па нећемо бити безумни, који Бога вријеђају!

Тако та тема нашега Катихизиса у велики нас посао меће. Ја сам тај трудни посао трпљиво свагда обављао, те сам и с малом дијецом досијевао зајста до угодна успјеха. Мени се није никада итило, да брже боље дотерам дијецу на задњи лист књиге. Моја је сва брига да дијецу наведем да они задају упознаду, науку заволе и осјете. Друге цијели наука наша и неможе имати! Само пусти безобразлук трчкара преко књиге, да себе код другиие препоручи са папагајством и крајњом љености и глупости. На жалост доста је „командирана“ наша школа, те је од учитеља тра-жено збиља да се на крају књиге продукује!... За тако-ву „Prufungs — комиснију ја се нијесам никада изиједао. —

Па још нешто о самом Раићу. Сватко га криви, што је он тако зло написао, те још пред дијецом. Ја нећу Раића оправдати, нити желим да се тако што у нови Катихизис напише, ма да се и од тога зла даде изтесати пробитачна Катихеза. Па опет имам куражи овђе рећи да Раић ту баш ништа није скривио.

Мирно погледајте у Катихизис, па ће те видети да то тако *дјеца* питају! А шта је у томе друго, него рефлектовање на домаће обучавање и — обште познато љубобитство дјетиње, које је Раић за своју базу узео. Тешко је до душе помислити, да србско дјете такво големо питање поставити може кад знамо, како се оно наша мати са питанчетом својим дивно игра на прсте и говори: „мирак мирак — до Бога!“ Па опет неможемо окривити Раића, јер знамо да дјеца оће свашта да питају за све што чују и виде. — „Расте ли кућа“ — „има ли сунце ноге“ и т. д. Некаде матере наше добију србско васпитање и Катихеза наша некаде удари својим природним путем, па ће и дјеца наша паметније питати кад до Катихизиса дођу! — Наши Доситеи љуто се ваикао, што је у проповедима својима „*доказивао*“ народу у Далмацији, да је душа безсмртна! ... А Аугуст пл. Коцебуе сам се себи смије, како је са матером својом већ у шестој години свог узраста пронашао био „суштаство Божије“ —

Ма немогу Њемци и Французи бити туда наши учитељи!! Ја сам ову фаталну тему у Катихизису једно вријеме покушавао да сасвим брзке пређем; али су ме особито старија дјеца фактично приморала, да им то разјасним. Да сачувам углед књиге и важност моје задаће у школи, јасам задовољно дјецу. Поступао сам ја ту онако како сам млађој дјецу показивао. А овђе сам старијој дјецу давао из библиске повјестнице пространију грађу. Па кад су дјеца познала луда „цара Ирода“ — биесну „иродијаду,“ помамну Гототију — забудаљену војску Иродову, која тирана робски слуша и сама дјецу своју убија у Витлејему; велим кад је то све изређано онда су познала дјеца што су „безумни“ који неверују у Бога већ віерују у своју тиранску силу... Тима биесним будалама нема краја у повјестници обштој. И што се више тије злије примјера дјецу казује, они то радије слушају и туже. Сваки сам пут по који нови при-

міер додао, а то би діецу примаљивало. Наірадне пає слушају приміере из народа нашега, гђе нам много олакшавају србске приповіедке, пословице, піесме и загонетке. А тога има у народу много іош што није у књигу покупљено, па учи-тељи и свіештеници нека пазе и скупљају! Особито шаљиве су приповіедке наше о залуђеном „трећем“ брату; но оваі трећи брат код свега тога запостављања његова свршује најважније послове. Овакове приповіедке чувају код діеце љубав према своме народу, на што своіски пазити морамо! „Док се мудри намудроваше луди се најивоваше.“

Читај даље ти Душане! — Подвучите те ријечи: „небо“ — „земља.“ (одмах поновити задаћу IV.) Шта видиш на небу? — Сунце, мјесец, звјезде. То су діела Божија. — Избројте неколика дела Божија на земљи? — Дрвље, воде, животиње. Реците іош које дело Божије на земљи? — Човіек.

Пазите діецо! човіек прави плуг, кола, кућу, клупу, табу, одіећу, обућу.

Пазите да питам: избројте неколико дела човіечија? —

Запамтите діецо: діела су Божија *жива* — а діела су човіечија *мртва*.

Читај даље ти Војне! — Подвучите те ријечи: „ништа само од себе није.“

Пазите: Школа ова наша саграђена је прије двадесет година. Вама сваком нема више од десет година. Ви није-сте видели кад је ова школа узидана. Ви сте млађи од ове куће. Тамо у селу праве људи кућу. Ви пролазите сваки дан у школу крајем овије мајстора.

Пазите на моје питање: Што сам ја казао, колико година има овој школи? — Колико година има теби Вељко. — Колико је година старија ова кућа од тебе? — Добро. Тко прави ону кућу нову? — Мајстори праве куће. Па како је ова школа постала? Мајстори направили.

Тако видите праве људи обућу, одіећу, клупу, табу, напишу књигу. Прочитај те подвучене ријечи! —

Ништа само од себе није. Толико знаде и пастирче код стада. То му каже његова *памет*. Ви учите књигу, те можете правије свашта знати од неуке пастирчади. Дакле кућу праве људи — Бог створио свијет. По делу познаје се мајстор: ковач сковао сикиру — Бог створио небо и земљу!

(Продужиће се.)

С р и с к а ц р к в а

(Од Каница.)

(Продужиће се.)

Римокатоличка општина, већом чешћу од Аустријанаца, ни је се све досад како ваља уредила — и ако ју је српска влада понудила — да се најлибералнијим начином како хоће устроји. Особито би радо довршио ову организацију кнез Милош, који трпљаше све религије јако. И политички му узроци (мотиви) отчести недопустише жеље, да католичке становнике београдске, што стоје под заштитом Аустрије, у што зависније одношаје према својој влади доведе. За свагда остаје великодушност вредна, којом је он католичкој општини цркву, као-год и трошак за њен први намештај и за издржање једнога свештеника обећао. Политичке препреке од стране Аустрије, чији је цар исти положај према католицима у турској, као што и цар према православнима поданицима заузимае, и који нехтеде најмању титулу напустити о правима по уговору, које му је порта признала, даље услов папске столице, у исто доба наименовање и потврђење једнога владике за Србију, све то не допусти да се ово колебљиво дело једном сврши.

Још дакле ни до данас не постоји самостална католичка црква у Србији, и католици београдски као и конзулати француски и талијански, кад се догоди свечана служба Богу, једино су на малу капелу у аустријском конзулату и њенога свештеника упућени. Овај свештеник, који

прима плату само 650 ф. аустр. вредности из „фонда за ослобођење робља“ припада ђаковачкој дијецези, у којој за сад управља, и у Србији многопоштовани владика Стросмајер — као-год и на католицима јужних турских области. Под заштитом конзулата и управом споменутога свештеника налази се и једна католичка школа, коју помаже бечко сједињено почетно друштво Марије са 525 ф. а. в. Број католика што у Србији живе, или што је свеједно аустријских поданика, износиће преко неколико тисућа, којих од чести и по унутрашњости има. Потпуних дата о њима и њиховом занимању и т. д. нема. Многи се занимају трговином и занатима — а већина ради по оружницама у Крагујевцу — у рудницама Пек. Мајдана *) Пек-мајданским и кучајнским, по шумама где се граде дуге за бурад — у различним плинтарницама (цигланама) као слуге и надничари. Почем странци не смеју у Србији имати земљишта у сопствености, то се примише по неки аустријанци који не ћаху да стекну куће и земља у варошима српскога поданства. Што се утврдише одношаји *немачко-јеванђеличке* општине у Београду пријатељски и ваљано, то је главна заслуга негдашњег београдског пастора из Келна, који је сад „отац јеванђеличка дома где се скупљају у Бреслави“ и управљача народње књижнице г. Др. Шафарика. Посредовањем ове двојице добише београдски јеванђелисти оне многобројне доказе кнежевске милости, само њиховом помоћу беше могуће, да се као општина с црквом и школом устроје. Особито се живо заузимаше кнез Милош и подушираше тежње београдских протестаната, те да се организују. Једном приликом изрази се седи кнез Милош пред депутацијом, кад му дође да захвали за добивене милости: *„Мени су моји поданици без разлике вере једнако мили; кажите ово својој општини, нека зна да јој моја заштита неће*

*) Пек стави напред с тога, што он служи као придев речи: Мајдан, а зна се да по законима српског језика придев пред именом увек стоји у појезви.

валити.“ На сваки начин, мораше добивеним наклоностима следовати одговарајуће наредбе. Док католичка општина, њена школа, свештеник и учитељ, штићени од Аустрије, — као што се до послетка на св. Михаљској скупштини (1867) жаљаше министар Цукић — стоје без сваких одношаја према српској влади, а она је за наименовање јеванђеличкога пастора и учитеља задобила право на потврђивање. Што је се подигла јеванђеличка општина београдска, то је проузроковао саксонски капетан, бершки барон Ф. Хердер те се досели 20. породица германских у 1839. год. Досељавањима занатлија умножаваше се они полако (јеванђелици.) Жеља да се устрои самостална општина уважи се скоро, и њу основа и доведе у ред пруски конзуо у Србији. „Друштво Густаф-адолфа за марке,“ даде трошка за изапиљање свештеника. 1856. год. држаше се доиста прва и права божија служба, а за школу, што је основао Пастор Граун, посла „димнакућа“ 1856 год. једнога учитеља. У 1858 год. кад букну буна у Србији, бејаше тамо тај учитељ г. Виктор, који чуваше младу општину од пропасти, која јој пређаше. Кад оде Пастор г. Граун, кога одазва Густаф-адолфово друштво, тад на његово место дође, а његовим посредовањем г. Кели свештеник, кога посла централни одбор за унутрашњу мисију (посланство). 29-тог Маја 1859. год. говораше овај човек беседу на своје ступање, који је много привредио београдским јеванђелицима. Божија служба обрадова се скоро због сразмерног врло живог саучешћа у подизању четворо гласног хора за литурђијско певање а на име за отправање божијне светковине бејаше образована фисхармоника помоћу мале општине од триста душа, сиротне али пожртвователне; једна богата народња библиотека од пријатеља у постојбини скупљена. Школа добијаше ван домаћаја граница од општина и међу србима и католицима све више поверења, док покушају да се заведе недељна школа за скупљање одрасле младежи, која би се поучавала и у-

пућивала недељом и узајамно потпомагала у болести у одређеном и преузрокованом касом за бонике, као год и одрагле за слободно договарање (световање) и сједињење одређеним вечером у свештеникову стану, око свега тога вадлаше се борити с великим препрекама. По штатуту, кога општина на нову годину 1860 једногласно прими, беше преседнику дата главна брига, да штити спољашњу егзистенцију (суштаствовање) општине. Али почем се иста досад мораше држати у сиромашној загушљивој и малој црквенској и школској сали, а што само саветовање општине од стране средсреднога одбора за унутрашњу мисију, јеванђеличког главног црквеног савета Густав-адолвова друштва, провизорно бити могаше, и почем се немогаше испунити жеља за подизање прајске конзулатске капеле. — бејаху доиста раније преговори са српском владом о корисној потпори општине обезбрижени. Кнез је Александер те преговоре с драге воље потврдио, и у обзиру на то закон издао. Али тад наступи у 1858 год. промена на престолу, тек кнезу Милошу и његову сину беше суђено да може толерантне основе законске од скупљена народа зактеване са редом кнежевских дела да крунише! 26-тог Априла 1860 поклони стари кнез општини готову црквицу с пространим парохиским плацем, која могаше бити троносана на седам недеља по тројцама, под именом „Лазареве цркве.“ (Продужиће се)

Кратки извод црквеног устава за све недеље и празнике преко целе 1870-те године.

Правило у недељу блудног као и на непразниство сретења Госнодња, 8 Фебруара.

Г Л А С Д Р У Г И.

На вечерњи.

На Гди воззкахл: стихире воскресне из осмогласника 4, из триода 3; и празника из минеја 3; слава из триода и

нише богородичен првог гласа: Прейде сѣнь законнаа: — на стиховѣе: стихире воскресне с припѣвима; *слава* триода и *нише* празника, а по трисвѣатом: воскресен *слава* и *нише* празника: Радѣйсѣ благодатнаа.

На іутрењи.

На Богъ Господь: тропар воскресен двапут, *слава* и *нише* празника они исти, кои и на вечерњи, — и сѣдални воскресни с богородичнима из осмогласника; потом полиѣдеі додавши и треѣи псалом: На рѣкахъ вавилонскихъ: — степени и прокимен гласа из осмогласника и: Всакоє дыханіе: — еванѣље воскресно друго од Марка, зачало 70-то и проча, *слава*: Покаяніа ѿверзи ми двери: и *нише*: На спасеніа стези: — Помилѣи ма Боже: и: Множестка содѣланныхъ мною лютыхъ: — из триода. Катавасіа празника: Сѣшѣ глѣбородителнѣю: — из ирмолоѣіе; после треѣе песме чита се: кондак и икос празника, *слава* сѣдален из триода и *нише* празника, после шесте: кондак и икос из триода, а на деветоі песни пои се честнѣйшаа; после овога: свѣтилен воскресен други: Камень оузрѣкше ѿваленъ: — из осмогласника, *слава* из триода: Богатство ѣже ми далъ: и *нише* празника из минеіа: Дѣхомъ ко свѣтилици: На хвалите: стихире воскресне из осмогласника 4 и празника из минеіа 2, *слава* из триода и *нише*: Прѣблагословенна еси: — славословіе велико и тропар воскресен: Воскресъ из гроба: — из часослова.

На литурѣи.

Блажена: из осмогласника 4, из триода од іутрењег канона песма шеста — такоѣе од шесте песме — 2. По входу: тропар воскресен: Ёгда снизшелъ: и празника: Радѣйсѣ благодатнаа: *слава* кондак из триода: Отческіа славы: и *нише* празника: Утробѣ дѣвичѣ: — прокимен гласа: Крѣпость моя и пѣніе мое: апостол к коринтіаном, зачало 135-то, а еванѣље од Луке, зачало 79-то; ирмос празника као и на сами празник и причастен:

Прилежба. Правило данашњег светог оставља се, іер у Тицику стов, да му се ово свршава у Петак на повечеріу.

Правило у недељу месопустну, 15 Фебруара.

Г Л А С Т Р Е Ћ И.

На вечерњи.

На Гди воззкахз: стихире из осмогласника 6 и из триода 4, слава из триода: Ђгда постакагса: и *нише* богородичен првог гласа: Какш не дикимса: — на стиховње: стихире воскресне с припевима, слава из триода: Увы мнѣ мрачнаа дѣше: и *нише*: Безнекѣстнаа Дѣво: — а по трисвѣатом: тропар воскресен: Да веселатса небеснаа: слава и *нише* богородичен: Та ходатайствовакшю:

На јутрењи.

На Богз Гдѣ: тропар воскресен двапут, слава и *нише* богородичен — они исти, кои и на вечерњи, и проча из осмогласника редом до полиелеѣа. Полиелеѣи и на: Рѣкахз вавилонскихз: — из псалтира, и проча из осмогласника редом до еванђеља. Еванђеље воскресно треће од Марка зачало 71-во и проча као и прошле недеље. Катавасија: Помощникз и покровитель: (: види триод или ирмолођију:); после треће песме чита се: сѣдален триода: Помишлала день страшный: слава: Ко юдоли плача: и *нише*: Упованіе мѣра: — после шесте: кондак и икос триода, а после девете песме поїи се честнѣйшаа т. і. Величитз дѣша мол Господа: — из часослова, после коіе иде свѣтилен воскресен трећи: Іѣку Христосз воскрес: и триода: Страшны и день сѣда: слава: Се день градѣтз: и *нише*: Часз испытаніа: На хвалите стихире из осмогласника 4 и из триода слава: Предочистим себе вратіе: и *нише*: Превлагослскенна еси: славословіе велико и тропар воскресен: Днесъ спасеніе мѣрѣ бысть из часослова.

На литурђији.

Блажена: осмогласника на 4. из триода песма шеста на 4; после входа: тропар воскресен: Да веселатса: и храма Богородице или храма светога, потом слава кондак триода: Ђгда прїидеши Бже: и *нише* храма Богородице; а где нїе храм Богородице, поїи се: кондак храма светога, и *нише* триода; Христова пак храма тропар и кондак не поїи се. — Прокремен на глас трећи: Велиї Гдѣ нашъ и ве-

ліа крѣпость его: (види у апостоу;) апостол ко Коринтіаном, зачало 140-то, еванђеље од Матеја, зачало 106-то, а причастен: хвалите; и радѣйтесь пракѣдній ѿ Гдѣ: (види у апостоу;) (Продужиће се.)

И ове године прославила је наша богословніа свечано дан првог архиепископа и просветитеља свог св. Саве. На водо-освештењу присуствовало је његово високопреосвештенство наш Г. Митрополит Михаило, а тако исто и министар просвете и црквени дела г. Матић и друга господа. По свршеном водо-освештењу говорио је беседу један од ученика најстаријег разреда богословіе Марко Симеоновић, у којој у кратко но живим бојама изнесе нам на углед време и околности у којима је наш св. Сава у корист свете отачанствене цркве дејствовао, као и заслуге његове учињене српству. По свршетку ове беседе, која се завршавала с прошењем да Бог дарује младом Господару нашем Милану Обреновићу IV. и његовом високопреосвештенству г. Митрополиту Михаилу, као непосредном надзиратељу овог духовног завода, постојано здравље и дуг живот, — хор се одазвао са многољествіем. За овим заузео катедру г. Никодим Петровић свештеник и професор богословіе и пропрати на велико задовољство слушаоца, у доста широком обиму, развиће наше богословіе од постања њена до данас. Ми ћемо се постарати да обе ове беседе или бар последњу саопштимо нашим читаоцима у целини. Свршетак беседе г. Петровића поздравіо је хор са песмом св. Сави.

За овим се наставила друга нова свечаност, која до сад није била у богословіи, а на име: освештање „читаонице братства богословског.“ Ово *братство* у богословіи одпочињало је своје жеље још у прошлој години, али их није могло остварити једно због недостатка материјалног, а друго — што није могло наћи за се оделите коморе, где би своју радњу радило и седнице састављало. Ове године одклоњена су оба та узрока и „братство богословско“ сад од іако може имати своје састанке, своје радове у корист знања и науке; јер има сва средства која су му сад на први мах од потребе. Доцније поћи ће то све боље и лакше, почем се и они сами журе да образују у средина својој неке периодичне новчане прилоге, које ће сваки њихов члан обавезно уносити, а и многи уредници јавних листова наших одазваше се да ће им слати своје листове на поклон.